

Tabacs Reig tanca més d'un segle d'història a Andorra

La planta de producció de cigars que la firma Tabacs Reig té a Sant Julià de Lòria tancarà les portes a mitjan mes de febrer. La decisió, que va ser comunicada als treballadors fa escasses setmanes, posa fi a una de les factories més emblemàtiques del Principat d'Andorra al llarg del segle XX.

Segons els responsables de l'empresa, aquesta mesura respon a la caiguda de la rendibilitat de la producció de cigars al país pirinenc. Així doncs, l'activitat tabaquera de la firma es concentrarà ara a les illes Canàries, un dels punts principals de producció a través de la Compañía Canariense de Tabacos. Les raons d'aquesta decisió, que deixa 23 persones sense feina, s'han de buscar en el descens que ha experimentat en la demanda, i que ha conduït a acumular un estoc que en aquests moments és excessiu. A més, també destaca la llei

antitabac del Govern espanyol com un dels factors que han contribuït a accentuar el fre de la demanda de cigars. Ara bé, malgrat que es posa fi a la producció, Tabacs Reig continuarà distribuint l'estoc de què encara disposa dels populars cigars Rossli, la marca que actualment es fabricava a la planta de Sant Julià.

Tabacs Reig és un referent en la indústria del tabac a Andorra i la planta de Sant Julià de Lòria un dels motors primordials que han contribuït al desenvolupament del sector a Andorra. Al llarg del segle XX, han estat molts els

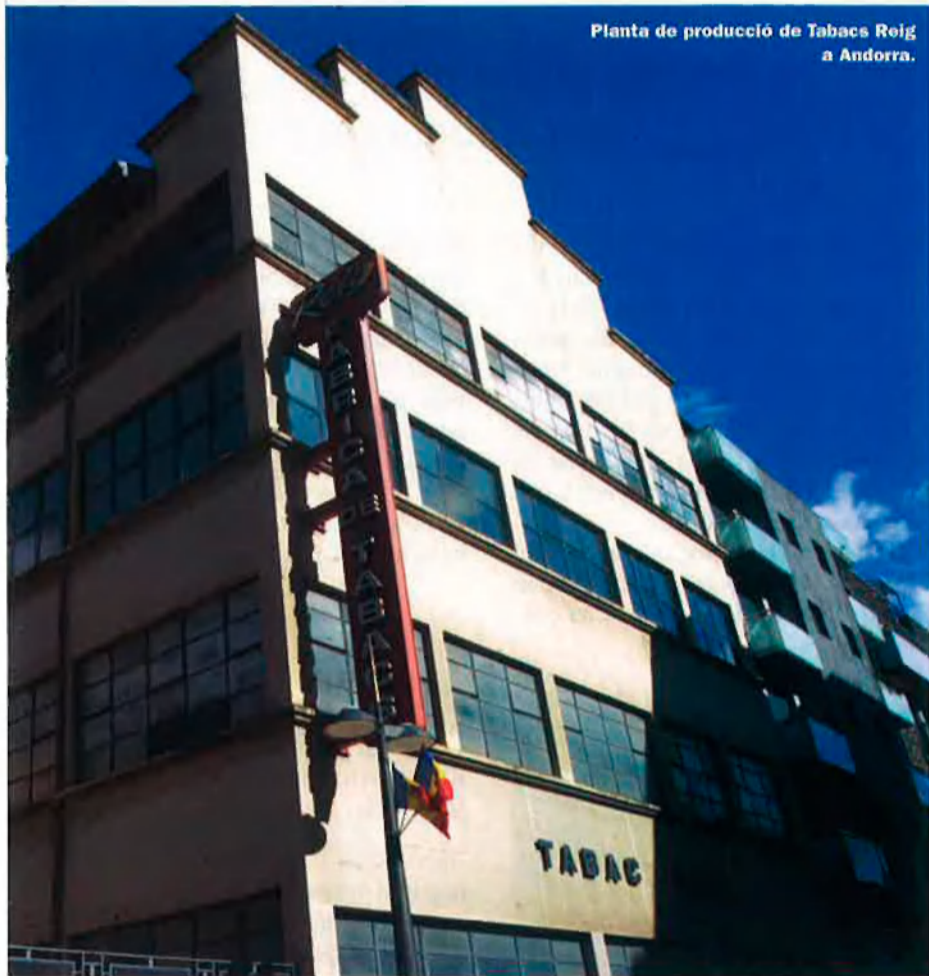
FERNANDO GALINDO

ciudadans d'aquesta parròquia i de tot el país que hi han treballat, de manera que amb el tancament de la factoria també es posa punt final a la llarga his-

MUSEU DEL TABAC D'ANDORRA

A l'esquerra, els primers treballadors de Tabacs Reig. A la dreta, La Nueva Habana, el producte estrella de la fàbrica durant els primers anys.

Planta de producció de Tabacs Reig a Andorra.

Descens de la demanda en general a tot el Principat

El descens de la demanda de tabac a Andorra és un fet que diversos estudis econòmics han posat de manifest en els darrers mesos. Aquest és el cas d'un informe elaborat per l'entitat financera Crèdit Andorrà, en què s'alertava de l'estancament que ha experimentat el sector turístic al Principat i que, al mateix temps, constatava el descens en la demanda en els productes estrella del país, l'cohol i el tabac. Malgrat aquesta realitat, un informe del Govern andorrà conclou que el tabac lidera encara la llista de productes que es poden aconseguir al Principat a un preu molt més econòmic, estimant que un paquet de cigarrets és un 25 per cent més barat que a l'estat espanyol. Tot i això, a Andorra li ha tocat el rebre i es queixa dels "danys col·laterals" provocats per la restrictiva llei antitabac espanyola.

tòria d'una planta emblemàtica a la qual van lligats els records de molts treballadors que hi van passar tota la vida.

A la fàbrica que ara tanca les portes es va iniciar la producció d'escafarlata (tabac per cargolar), picadura, cigars i cigarrets. Algunes marques pròpies que havien sortit de la planta, com ara Carmela o els Regios de Reig, havien estat una referència en el mercat espanyol abans que es produís l'entrada massiva del tabac ros americà. A partir dels anys setanta la planta va passar a produir només cigars Rossli. El moment de màxima activitat va tenir lloc en el pas dels anys setanta als vuitanta, i va ser aleshores quan la plantilla va assolir els 250 treballadors, xifra que va créixer fins a situar-se en els 35 que hi treballaven actualment.

Inicis: segle XIX. Els orígens de Tabacs Reig es remunten a principi del segle XIX, moment en què un jove de Ponts (Noguera), Miquel Reig, decidí

deixar el poble enrere i instal·lar-se a Sant Julià de Lòria, on es va casar amb Maria Sans, una noia natural d'Os de Civis (població que pertany a l'Alt Urgell però a la qual només es pot accedir per una carretera andorrana). En arribar al Principat d'Andorra, Reig va obrir un petit taller, en un edifici anomenat Ca la Rossill. L'activitat tabaquera la va emprendre més endavant el fill, Rafael Reig Sans, que cap al 1880 va començar a estampar les sigles RRS en paquets manufacturats. És en aquest punt que es considera iniciada la història de l'empresa.

L'activitat d'en Rafael creix amb el temps i el 1909 la producció es trasllada al que esdevindrà l'edifici més emblemàtic de la família Reig, Cal Rafeió, planta que es va tancar el 1957 quan la producció es va traslladar a un altre edifici proper. Les velles instal·lacions es van convertir el 2003 en la seu del Museu del Tabac, un centre monogràfic dedicat al tabac com a motor econòmic d'Andorra durant una època i

com a patrimoni cultural. Fruit d'un projecte dirigit per Deborah Ribas Duró i basant-se en un estudi etnogràfic liderat per l'antropòloga Isabel de la Parte, el museu mostra, amb tècniques museístiques modernes, tot el procés d'elaboració manual i posteriorment mecanitzada dels diferents productes manufacturats, dins el context social de l'època.

Té també una sala d'aromes i altres espais on s'explica la història del tabac des del punt de vista econòmic, les implicacions socials de l'hàbit de fumar, la història del contraban de tabac a Andorra i la controvèrsia sobre els efectes del tabac sobre la salut. És també concebut com un centre de recerca i disposa d'un programa pedagògic adreçat als escolars i d'una sala d'exposicions.

Sempre en família. Tabacs Reig ha estat sempre una empresa familiar la gestió de la qual ha passat de pares a fills. Miquel Reig va posar la primera pedra de la indústria que després va

Economia | Tabac

passar a mans del seu fill Rafael, i d'aquest, al seu nét Julià Reig Roqueta. Ja al segle XX, se'n van fer càrrec els besnets Julià i Seraffí Reig Ribó. En l'actualitat, la responsabilitat de la companyia recau en Oscar Ribas Reig, nebot de Julià i Seraffí, i en Maria Reig Moles, filla de Seraffí.

L'activitat en la indústria del tabac és l'origen del hòlding Reig Capital Group, liderat per Maria Reig, que aglutina interessos en diversos sectors econòmics, com ara el de les finances (Andbanc i Crèdit Andorrà), l'immobiliari (posseeix tres edificis al Passeig de Gràcia de Barcelona, entre els quals el de la seu del Deutsche Bank i l'edifici Winthertur, d'altres a Madrid, Andorra i Puerto Rico), o l'hoteler —en què té possessions al Carib i projecta la

La planta de Sant Julià de Lòria és un dels motors primordials que han contribuït al desenvolupament del sector

construcció de dos hotels a Barcelona i un altre a la capital de l'estat espanyol—.

La llista de sectors en què els Reig tenen presència s'estén també als negocis de botigues de luxe (joeries Vasari), estacions d'esquí (té participacions a Grandvalira) i també en els mitjans de comunicació (*Diari d'Andorra* en premsa i Canal TV en audiovisual, que gestiona el Grup Godó).

Així doncs, la llavor que a principi del segle XIX va posar a Sant Julià un jove de Ponts, Miquel Reig, s'ha con-

vertit en l'actualitat en la base d'una de les famílies més pròsperes d'Andorra, tant per la diversificació de negocis en què tenen presència com per la implicació dels membres de la nissaga en la vida política i cultural del país pirinenc. Oscar Ribas va ser el primer cap de Govern que va tenir Andorra el 1994, mentre que Maria Reig va formar part de la comissió encarregada de redactar la Constitució del 1993.

Joan Antoni Guerrero Vall

Breus

La justícia dona la raó a Gas Natural i desbloqueja l'opa

La decisió de l'Audiència Provincial de Madrid d'aixecar la suspensió cautelar dictada per un jutjat mercantil que paralitzava l'opa sobre Endesa obre el camí per al desenllaç final. Ara són els accionistes de l'elèctrica els que tenen la darrera paraula. La constructora Acciona n'és el primer accionista, i ja ha mostrat els seus recels per E.ON i la seva voluntat de romandre a Endesa. Per a Salvador Gabarró, "la decisió judicial reflecteix que Endesa ha intentat frustrar un projecte empresarial legítim", mentre que Wulf Bernotat assegura que

"ben aviat els accionistes decidiran el que considerin més apropiat sobre la nostra oferta". A Gas Natural i E.ON encara els queda una possibilitat de millorar les seves ofertes, ara situades en 22,8 i 34,5 euros respectivament.

Impuls municipal al corredor ferroviari mediterrani

Alcaldes de l'Arc Mediterrani es van reunir la passada setmana per iniciativa del primer regidor de Castelló per reclamar la doble via de mercaderies i alta velocitat en tota la façana mediterrània. La trobada, a la qual no assistiren representants de Barcelona ni Girona, per no haver estat invitats, va concloure amb la firma d'una declaració on se sol·licita el suport de les seues respectives comunitats autònomes i del Govern estatal perquè la Unió Europea inclogui l'alta velocitat en l'Arc Mediterrani com un eix prioritari.

El grup Marsans incorpora rutes i empleats d'Air Madrid

Air Plus Comet, que pertany al grup català Marsans, es compromet a acollir 578 treballadors d'Air Madrid (el 53% de la plantilla) i les seves rutes cap a set països llatinoamericans. Però malgrat el vistiplau del Ministeri de Foment, l'operació no està del tot tancada, perquè les rutes depenen dels drets de vol i no es poden traspasar d'una companyia a l'altra. El grup alemany LTU, que també pugnava per quedar-se amb la companyia fa uns dies, ha quedat descartat perquè no ha presentat oferta en ferm.

Boeing guanya la partida a Airbus

La crisi que arrossega Airbus ha tocat terra després que el gegant europeu de navegació aeri haja anunciat que només ha rebut 790 comandes durant el 2006, molt per sota de les 1.044 del seu competidor directe, l'americà Boeing. És la primera vegada en cinc anys que Airbus cedeix el lideratge en el sector en favor de Boeing. Les 790 comandes signifiquen una reducció del 25% respecte a l'any anterior i representen un punt i seguit en un any desastrós per al fabricant d'avions europeus, que ha vist com una

i altra volta ha hagut de postposar el lliurament dels models A-380, la seua principal basa. Airbus tancarà els comptes del 2006 amb pèrdues per primera vegada en la seua història.